

Ljubljana, 18. 6. 2020

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Predsednik Janez Janša

Poslano na e-naslov gp.gs@gov.si , gp.kpv@gov.si

Poštovani predsednik Vlade Republike Slovenije, gospod Janez Janša

Evropska unija se sooča z najglobljo recesijo v svoji zgodovini, zato bo odločitev, ki jo bodo evropski voditelji sprejeli na zasedanju Evropskega sveta v petek, zelo konkretno vplivala na življenja milijonov ljudi in na prihodnost same Evrope.

Evropski voditelji imajo torej v petek, ko bodo spregovorili o tem, kako preprečiti, da bi zdravstvena kriza prerasla v ekonomsko in socialno, priložnost sprejeti zgodovinsko odločitev. Pri tem je pomembno, ali bodo upoštevali izkušnje iz leta 2008 in se odločili za okrevanje na podlagi solidarnosti in trajnostnega razvoja, ali pa izbrali varčevanje ter reze. Slednje bi bilo za evropske družbe na dolgi rok izjemno škodljivo.

Zaupanje javnosti v Evropsko unijo je po finančni krizi upadlo v vseh državah članicah, še posebej v tistih, ki jih je najbolj prizadelo varčevanje in rezi v javno porabo, kar je povzročilo izgubo delovnih mest, znižanje plač, ohromljeno zdravstveno varstvo in slabo delujoče javne službe. Nismo si še povsem opomogli od te krize, ko so že na obzorju posledice novega pretresa.

Padec bruto domačega proizvoda je v EU prvem četrtletju letošnjega leta najhitrejši v zadnjih 30 letih, medtem ko se je število zaposlenih prvič po letu 2013 začelo zmanjševati. Skoraj 60 milijonov delavk in delavcev je odpuščenih ali pa so postali začasno brezposelni, milijonom podjetij, zlasti malim in srednjim, pa na drugi strani grozi stečaj. Od političnega odziva na krizo je zato odvisno, koliko omenjenih delovnih mest in podjetij ob izgubljenih za vedno.

Zato morajo voditelji podpreti predlog Evropske komisije za 750-milijardni sklad za obnovo, od katerega bosta dve tretjini v obliki nepovratnih sredstev in ne posojil, saj se moramo izogniti dodatnemu nevzdržnemu javnemu dolgu. Podpreti je treba tudi proračun EU, ki mora biti dovolj obsežen, da bi lahko bili kos izzivom, ki nas čakajo v prihodnosti.

Če bodo sprejeti razumni nacionalni ukrepi, podprti s finančnim okvirom EU, bi lahko ohranili na milijone delovnih mest in ustvarili nova, obenem pa bi morali javne naložbe povečati za tretjino, kar bi bil pomemben korak v pravo smer. Vse skupaj je nujno povezati tudi z obsežno podporo notranjemu povpraševanju in produktivnosti, kar je mogoče doseči le z zvišanjem plač, o katerem se v okviru kolektivnih pogajanj dogovarjajo sindikati in delodajalci.

Tako kot leta 2008 pri črpanju sredstev sicer obstajajo določeni pogoji. Vendar jih tokrat ne moremo povezati s fiskalno konsolidacijo, ampak mora iti za naložbe v prehod na zeleno in digitalno gospodarstvo, ne pa v privatizacijo ali v omejevanje instituta kolektivnih pogajanj. Ti ukrepi so osnova, nato pa so potrebna tudi vlaganja na področje zaposlovanja mladih in odločna podpora javnim službam, zdravstvenemu varstvu ter izobraževanju in usposabljanju.

Sredstev EU ne bi smeli nameniti podjetjem, ki se s sindikati nočejo pogajati o plačah in delovnih pogojih ali pa se izogibajo plačevanju davkov oziroma jih utajujejo, kar vodi k podhranjenim javnim storitvam. Podjetja, ki dobijo javni denar, bi morala zagotoviti dostojna delovna mesta in si prizadevati za doseganje socialno pravičnih podnebnih ciljev. Glede na povedano, pa bi morali delodajalci in sindikati sodelovati pri oblikovanju in izvajanju nacionalnih načrtov za oživitev gospodarstva.

Konkreten akcijski načrt za oživitev gospodarstva lahko dokončno povrne zaupanje v Evropsko unijo, ki so ga državljani in državljanke izgubili med zadnjo krizo, ter obenem resnično spremeni življenje delovnih ljudi, in sicer v času, ko je to nujno potrebno. Vendar do sprememb ne more priti, če bo vse skupaj ostalo samo na papirju, delavci in delavke ter podjetja pa ne bodo deležni pravočasnih ukrepov. Neskončne razprave o tem, kako rešiti delovna mesta Evropejk in Evropejcev, so v tem trenutku odveč.

Načrt ima podporo večine držav članic in voditeljev, kot sta francoski predsednik Emmanuel Macron in nemška kanclerka Angela Merkel.

Njegove nasprotnike pozivamo, naj prevzamejo odgovornost in se ne zavzamejo za ostre pogoje, na podlagi katerih bi države, ki jih je novi koronavirus prizadel najbolj, trpele zaradi novega varčevanja in rezov v javno porabo.

Nobena država ni povzročila pandemije in nobena ne bi smela za posledice plačati sama. Tako kot virus ni spoštoval meja, jih tudi zaostrene gospodarske razmere oziroma recesija ne bodo. Na enotnem evropskem trgu bo kriza v enem delu Evrope oslabilo gospodarstvo po vsej celini.

In neizogibno bo še ena daljša gospodarska ter socialna kriza za EU postala tudi politična kriza, ki bo ogrozila evropsko povezanost, demokracijo in prihodnost evropskega projekta. Načrt za oživitev gospodarstva je edina možnost, da Evropa iz teh težkih časov pride pravičnejša, bolj zelena in močnejše povezana.

Evropski voditelji morajo narediti vse, kar je v njihovi moči, da zgradijo Evropsko unijo, ki ščiti svoje državljane in državljanke, delavce ter delavke in podjetja.

Luca Visentini, generalni sekretar Evropske konfederacije sindikatov (ETUC)

Laurent Berger, predsednik Evropske konfederacije sindikatov (ETUC)

Lidija Jerkič, predsednica Zveze svobodnih sindikatov Slovenije (ZSSS)